

EU nieuwsbrief 2025–2026 | 3

De EU Nieuwsbrief van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) is bedoeld om leden, studenten en belangstellenden, te informeren over (actuariële) ontwikkelingen in Europa.

Belangstellenden kunnen zich richten tot het redactiesecretariaat (pascale.heese@actuarieelgenootschap.nl) voor het regulier ontvangen van deze Nieuwsbrief.

Copyright berust bij het AG. Het overnemen van passages in andere publicaties is toegestaan met bronvermelding.

- **Pensioenen | 2**
- **Spaar- en investeringsunie | 7**
- **Solvency II | 13**

Pensioenen

Europees Semester 2026: meer nadruk op aanvullende pensioenen

Pensioenen staan dit jaar opvallend hoger op de economische agenda van de Europese Unie. In [het voorjaarspakket van het Europees Semester 2026](#), het jaarlijkse coördinatiekader voor begrotings- en economisch beleid in de lidstaten, verschuift de focus zichtbaar. Waar pensioenen traditioneel vooral werden beoordeeld op houdbaarheid van overheidsfinanciën en sociale adequaatheid, verwijzen meerdere landenspecifieke aanbevelingen nu expliciet naar de versterking van aanvullende pensioenregelingen. Daarmee sluit het Semester nadrukkelijker aan bij het bredere beleid rond [de Spaar- en Investeringsunie \(SIU\)](#) en haar ['pakket over aanvullende pensioenen'](#).

Pensioenbeleid wordt zo sterker verbonden met kapitaalmarktontwikkeling, huishoudelijke besparingen en institutionele langetermijninvesteringen. Het is geen fundamentele koerswijziging, maar wel een duidelijke accentverschuiving, met potentieel relevante implicaties voor pensioenfondsen en verzekeraars in de EU.

[Het Landenrapport voor Nederland 2026](#) bevestigt dat ons land structureel sterk leunt op de tweede pijler: het aanvullend pensioenvermogen bedraagt ongeveer 150% van het bbp en de deelnamegraad ligt rond 97%. Tegelijk verwacht de Europese Commissie dat de publieke pensioenuitgaven richting 2070 toenemen, terwijl de bruto vervangingsratio op middellange termijn daalt. De vervangingsratio geeft aan welk percentage van het laatstverdiende loon iemand na pensionering ontvangt via AOW en aanvullend pensioen.

Dat benadrukt opnieuw het belang van aanvullende pensioenen voor de toekomstige inkomenspositie van ouderen.

Daarnaast wijst het rapport op de snel oplopende uitgaven aan langdurige zorg – de hoogste in de EU – als belangrijk houdbaarheidsrisico voor de overheidsfinanciën. In samenhang met de fiscale behandeling van pensioenopbouw en de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel ontstaat daarmee een macro-economische context waarin pensioenuitkomsten gevoeliger worden voor rendement, inflatie en belastingdruk. Dat maakt deze ontwikkelingen direct relevant voor vervangingsratio's, koopkrachtverwachtingen en het beleggingsbeleid van pensioenfondsen.

Pakket aanvullende pensioenen

Op 20 november 2025 presenteerde de Europese Commissie het '[pakket over aanvullende pensioenen](#)' binnen de SIU. Dit pakket beoogt het kader voor bedrijfspensioenvoorziening te versterken door middel van scherper toezicht, versterkte governance en meer transparantie. Het bevat twee wetgevingsvoorstellen:

- 1) [Voorstel tot wijziging van de richtlijn over instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening \(IBPV II\)](#) en
- 2) [Voorstel tot wijziging van de verordening over het pan-Europees persoonlijk pensioenproduct \(PEPP\)](#).

Herziening IBPV II: parlement zet volgende stap

De voortgang op het eerste dossier wordt zichtbaar in de publicatie van [het ontwerpverslag van rapporteur Damian Boeselager](#) (Volt, Groenen/EFA). Daarmee is een nieuwe politieke fase ingeluid. De Commissie economische en monetaire zaken (ECON) van het Europees Parlement onderschrijft het centrale doel van de Europese Commissie: sterke aanvullende pensioenen die zowel bijdragen aan een toereikend pensioeninkomen als aan de verdere ontwikkeling van de Europese kapitaalmarkten. Tegelijkertijd legt het Parlement eigen accenten, die de komende maanden onderwerp van debat zullen zijn.

Opvallend in het ontwerpverslag is een amendement dat pensioenfondsen met meer dan €1 miljard aan beheerd vermogen zou verplichten minimaal 2% van hun activa te alloceren aan risicokapitaal, “in overeenstemming met het prudent person beginsel en in het belang van deelnemers en begunstigen”. Boeselager presenteert dit als een ‘gekalibreerde mobilisatie’ in reactie op de [Draghi](#)- en [Letta](#) rapporten over Europese concurrentiekracht en kapitaalmarktfragmentatie. Het voorstel gaat daarmee aanzienlijk verder dan het Commissievoorstel, dat wel verduidelijkte dat het prudent person beginsel investeringen in niet beursgenoteerde activa toestaat, maar bewust geen kwantitatieve allocatieverplichting introduceerde.

Naast deze allocatie aan risicokapitaal stelt Boeselager voor een aparte categorie van productieve investeringen die aan specifieke kwalificatiecriteria voldoen (qualifying productive investments) in te voeren. Voor deze investeringen zouden lidstaten, onder bepaalde voorwaarden, meer gunstige regels mogen toepassen, bijvoorbeeld voor European Long Term Investment Funds (ELTIF's, Europese langetermijnbeleggingsinstellingen), voor

infrastructuurfinanciering en voor obligaties waarvan de opbrengst wordt geïnvesteerd in activiteiten die voldoen aan de EU taxonomie voor duurzame investeringen.

Tegelijkertijd schrapt het ontwerpverslag de door de Commissie voorgestelde verplichting om prestaties systematisch te monitoren en te rapporteren wanneer beleggingen achterblijven bij hun benchmark. Daarnaast pleit het Parlement voor verplichte nationale pensioenoverzichten (pension tracking systems) met als langetermijndoel een interoperabel systeem op EU niveau. De stemming in ECON staat gepland voor 15 oktober 2026.

De herziening van de IORP II-richtlijn bevindt zich in de Raad nog in de onderhandelingsfase. Het dossier wordt op technisch niveau besproken in de Raadswerkgroep Financiële Diensten. Tot op heden is geen algemene oriëntatie vastgesteld. Onder het Ierse voorzitterschap wordt de komende zes maanden gewerkt aan het nader tot elkaar brengen van de standpunten van de lidstaten.

Voorstel tot wijziging van de PEPP-verordening

PEPP is een vrijwillig pensioenproduct dat wordt afgesloten bovenop de wettelijke en aanvullende (bedrijfspensioen)regelingen. De belangrijkste eigenschap is dat werknemers hun via een PEPP opgebouwde pensioen kunnen meenemen wanneer zij in een andere lidstaat gaan werken. In het Parlement is ECON ook verantwoordelijk voor het voorstel tot wijziging van de PEPP-verordening. De rapporteur is Stéphanie Yon-Courtin (Renew, Frankrijk). Er heeft begin juni 2026 een eerste gedachtewisseling plaatsgevonden, maar de deadline voor amendementen ligt pas in juli 2026 en de stemming in de commissie is voorzien voor november 2026. Het Parlement heeft dus nog geen definitieve positie vastgesteld.

Het dossier wordt op technisch niveau besproken in de Raadswerkgroep Financiële Diensten. Tot op heden is geen algemene oriëntatie vastgesteld. Onder het Ierse voorzitterschap wordt de komende zes maanden gewerkt aan het nader tot elkaar brengen van de standpunten van de lidstaten.

Spaar- en Investeringsunie

Kantelpunt in de Europese toezichtarchitectuur

De Europese kapitaalmarktintegratie is in 2026 in een beslissende fase beland. Eind april 2026 presenteren het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie gezamenlijk de [*"One Europe, One Market" Roadmap*](#), waarin zij zich committeren aan concrete wetgevende voortgang in 2026 en afronding van de kernonderdelen uiterlijk eind 2027. Daarmee verschuift de Spaar- en Investeringsunie (SIU) van beleidsambitie naar uitvoeringsfase. Het juridische kerninstrument van deze hervorming is [het pakket marktintegratie en toezicht \(MISP\)](#), voorgesteld op 4 december 2025. Het pakket omvat drie structurele ingrepen.

Ten eerste wordt gekozen voor verdere harmonisatie via rechtstreeks toepasselijke Europese verordeningen. Daarmee beoogt men nationale afwijkingen in implementatie, ook wel "gold plating" genoemd, te beperken en de eenheid van de interne markt te versterken. Dit betekent een verschuiving van minimumharmonisatie, waarbij lidstaten aanzienlijke beleidsruimte behouden, naar een uniformer regelgevingskader.

Ten tweede wordt het Europees paspoort versterkt. Financiële instellingen met een vergunning in één lidstaat moeten hun diensten eenvoudiger in andere lidstaten kunnen aanbieden. Dit geldt onder meer voor handelsplatformen, centrale effectenbewaarinstanties (CSD's), ICBE's (UCITS fondsen) en beheerders van alternatieve

beleggingsinstellingen. Daarnaast wordt een nieuwe vergunning geïntroduceerd voor marktpartijen die in meerdere lidstaten actief zijn. De onderliggende logica is schaalvergroting en een efficiëntere allocatie van kapitaal binnen de Unie.

Ten derde voorziet het pakket in een hervorming van het toezichtmodel. ESMA krijgt directe bevoegdheden over significante en grensoverschrijdende marktpartijen, onder meer in handel, post trading en cryptoactivadiensten. Tegelijkertijd worden de instrumenten voor toezichtconvergentie versterkt. Waar het Europese toezicht tot dusver grotendeels steunde op coördinatie tussen nationale autoriteiten, verschuift het zwaartepunt nu naar functionele centralisatie bij entiteiten met systeemrelevantie of duidelijke grens-overschrijdende impact.

De Commissie plaatst deze hervormingen nadrukkelijk in het kader van Europees concurrentievermogen en strategische autonomie. Interne belemmeringen binnen de EU kapitaalmarkt worden economisch vergeleken met een impliciet handelstarief, omdat kapitaalstromen naar derde landen vaak eenvoudiger verlopen dan binnen de Unie zelf. Deze fragmentatie belemmert de efficiënte mobilisatie van de aanzienlijke Europese spaaroverschotten. Volgens recente ramingen bedraagt de jaarlijkse investeringskloof richting 2030 circa 750 tot 800 miljard euro. De SIU beoogt daarom niet alleen markttoegang te verbeteren, maar ook structurele compartimentering in regelgeving en toezicht te doorbreken.

De politieke verankering van deze agenda is inmiddels ondubbelzinnig bevestigd. In haar [conclusies van maart 2026](#) kwalificeert de Europese Raad een echte spaar- en

investeringsunie met een volledig geïntegreerde en efficiënte kapitaalmarkt als fundamentele voorwaarde voor duurzame groei. De medewetgevers worden verzocht om de onderhandelingen over het MISP vóór eind 2026 af te ronden. Daarmee is het dossier uitgegroeid van een Commissie initiatief tot een strategische prioriteit, ingebed in de bredere agenda voor concurrentievermogen en industriële vernieuwing.

De versnelling kreeg verdere politieke steun op 29 mei 2026, toen Frankrijk, Duitsland, Italië, Nederland, Polen en Spanje, de zogenoemde E6, in [een gezamenlijke position paper](#) opriepen tot spoedige afronding van het pakket. Hun interventie is vooral relevant omdat zij expliciet steun uitspreken voor versterkt Europees toezicht op grote grensoverschrijdende marktpartijen. Het debat verschuift daarmee van de vraag of centralisatie wenselijk is naar de concrete institutionele vormgeving ervan.

Tijdens [de Ecofin Raad van 12 juni 2026](#) bleek brede steun voor toezicht op EU niveau voor entiteiten met een duidelijke grensoverschrijdende of systeemrelevante impact. De discussie concentreert zich inmiddels op de precieze criteria voor significantie, de governance van ESMA en het beperken van administratieve lasten. De kern van het debat is daarmee technisch en institutioneel van aard, namelijk hoe de nieuwe toezichtbalans precies wordt afgebakend.

Parallel hieraan positioneert ESMA zich in haar [Werkprogramma voor 2026](#) nadrukkelijk als uitvoerder van de hervormingen onder de SIU. De focus ligt op harmonisatie van toezichtpraktijken, versterking van marktdata capaciteiten en intensievere coördinatie tussen nationale autoriteiten. Sinds begin 2026 krijgt dit organisatorisch vorm via verdere

digitalisering en datacentralisatie. De hervorming is daarmee niet alleen normatief, maar ook operationeel. Het toezicht verschuift van netwerkcoördinatie naar meer geïntegreerde uitvoering.

In dit bredere institutionele kader is ook de rol van EIOPA relevant. Waar ESMA vooral het markttoezicht centraliseert, raakt de SIU via verzekeraars en pensioenfondsen direct aan het prudentiële domein. In [een speech voor de ECON Commissie](#) op 8 april 2026 benadrukte Patrick Hoedjes dat verzekeraars en pensioenfondsen cruciale langetermijninvesteerders zijn voor het welslagen van de SIU. Tegen die achtergrond zal EIOPA de wisselwerking tussen verdere marktintegratie en de prudentiële kaders, met name Solvency II en IORP II, nauwlettend blijven volgen vanuit haar mandaat om financiële stabiliteit en adequate bescherming van polishouders en pensioendeelnemers te waarborgen.

Hoewel de volledige marktimpact van de SIU waarschijnlijk pas tussen 2028 en 2029, of zelfs later, zichtbaar wordt, wordt in 2026 en 2027 de institutionele architectuur vastgelegd. Toezichttheoretisch markeert dit jaar een kantelpunt. ESMA evolueert van een model van minimumharmonisatie en nationale discretie naar een hybride structuur met selectieve maar betekenisvolle supranationale bevoegdheden.

Voor actuarissen is dit niet alleen institutionele ontwikkeling. Verdere marktintegratie kan de diepte en liquiditeit van Europese kapitaalmarkten vergroten, de investeringsopportuniteiten verbreden en de efficiëntie van kapitaalallocatie verbeteren. Dat kan gevolgen hebben voor aannames over langetermijnrendementen, de omvang en duurzaamheid van liquiditeitspremies en vooral voor de onderlinge samenhang tussen

beleggingscategorieën binnen de Unie. Hoe sterker markten met elkaar verweven zijn, hoe groter de kans dat beleggingen in rustige tijden goed spreiden, maar in crisissituaties juist tegelijk dalen. Daarmee raakt de SIU direct aan risicomodellen, kapitaalvereisten en de waardering van langlopende verplichtingen.

Discussie over de kerntaken van de toezichhouders

Sinds de [Draghi](#) en [Letta](#) rapporten van 2024 is veel geschreven over de concurrentiekracht van de Unie. Sommige stemmen, waaronder de ministers van Financiën van zes grote EU-landen (inclusief Nederland), pleiten voor een expliciete “concurrentiementaliteit” bij de Europese toezichthoudende autoriteiten, als reflectie van hun “prominente rol bij het opstellen van regelgeving”. In hun eerder genoemde [gezamenlijke brief van 26 mei 2026](#), naar aanleiding van hun bijeenkomst op 28 mei in Berlijn, riepen zij ook op tot een sterkere verankering van dit perspectief.

De vraag rijst dan of een dergelijke competitiviteitsdoelstelling ook formeel moet worden opgenomen in de EIOPA-verordening (EU)1094/2010, die het mandaat van de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen vastlegt. En belangrijker nog: wenst EIOPA dat zelf? Petra Hielkema, voorzitter van EIOPA, en op 30 maart door de Raad herbenoemd voor [een tweede mandaat](#) van vijf jaar, beantwoordt die vraag ontkennend. In haar recente opinieartikel, getiteld [“Shall competitiveness be included in EIOPA's mandate? I believe the answer is no”](#), stelt zij dat een dergelijk mandaat grotendeels symbolisch zou zijn. Volgens haar zou het weinig bijdragen aan het aanpakken van de structurele factoren die de Europese concurrentiekracht bepalen en toezichhouders slechts beperkte hefboomen geven om economische uitkomsten te beïnvloeden. Bovendien kan het

verwarring over prioriteiten veroorzaken, de geloofwaardigheid van het toezicht verzwakken en uiteindelijk het vertrouwen in het financiële systeem ondermijnen.

Dat neemt niet weg dat EIOPA zich niet bewust is van de politieke prioriteit om regelgeving te vereenvoudigen en onnodige administratieve lasten te beperken. In haar [Annual Report 2025](#), gepubliceerd op 12 juni 2026, benadrukt de Autoriteit dat zij de doelstelling om economische groei en concurrentievermogen te bevorderen volledig ondersteunt. In haar nota [van 25 april 2025](#) wees zij onder meer op concrete maatregelen zoals het verminderen van rapporteringsvereisten, het verlagen van rapporteringsfrequenties en het verder ontwikkelen van geïntegreerde dataverzameling.

De discussie lijkt daarmee niet zozeer te gaan over de vraag óf toezichthouders oog moeten hebben voor concurrentiekracht, maar of dit een zelfstandige kernopdracht moet worden naast financiële stabiliteit en consumentenbescherming. Het laatste woord is hierover duidelijk nog niet gezegd.

Europese toezichthoudende autoriteiten, de Europese Centrale Bank (ECB) en, waar passend, de nationale bevoegde autoriteiten.

EIOPA startte daarom op 13 maart een publieke raadpleging over het '[discussion paper for EIOPA's report on integrated data collection](#)'. Antwoorden moest voor 10 juni 2026. EIOPA kadert dit werk terecht in de bredere Commissie strategie omtrent Supervisory Data waar de Commissie al sinds december 2021 aan werkt (zie de [Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Strategy on supervisory data in EU financial services](#)).

Verder moet EIOPA, als onderdeel van [verordening \(EU\)2025/2088](#) uiterlijk op 11 november 2027 en in nauwe samenwerking met alle relevante autoriteiten, een rapport opstellen over alle juridische obstakels die informatie-uitwisseling belemmeren om het opzetten van een geïntegreerd rapportagesysteem mogelijk te maken. De Commissie zal, waar van toepassing, aan het Europees Parlement en de Raad een wetsvoorstel indienen om dergelijke juridische obstakels in sectorale wetgeving weg te nemen, en om de uitwisseling van informatie tussen autoriteiten en met andere entiteiten te bevorderen. Er is dus werk aan de winkel.

De herziening van de richtsnoeren

In 2015, in aanloop naar de toepassing van het Solvency II regime, heeft EIOPA een omvangrijk pakket richtsnoeren (Level 3 maatregelen) uitgevaardigd. In het kader van de strategie van de Europese Commissie om regelgeving te vereenvoudigen en administratieve lasten te verlagen, neemt EIOPA nu ook deze 'oudere' richtsnoeren opnieuw onder de loep.

Daarvoor heeft ze op 15 april 2026 een publieke raadpleging geopend die betrekking heeft op 13 sets van bestaande SII richtsnoeren, allen uitgevaardigd in 2015 ([Consultation paper on the proposal for shortening EIOPA Guidelines under Solvency II](#)).

“Het doel van de inkortingsoefening is om 13 richtsnoeren minimaal met ten minste 25% te stroomlijnen”, aldus EIOPA. Daarbij wordt wel enige flexibiliteit voorzien, afhankelijk van de aard en omvang van het betreffende document. In het kader van deze oefening heeft EIOPA ook overwogen om bepaalde richtsnoeren volledig in te trekken. Dat gebeurt bijvoorbeeld met de Guidelines on ancillary own funds. Om die 25% stroomlijning te bereiken vóór de toepassing van het nieuwe Solvency II-regime, besliste EIOPA om prioriteit geven aan het schrappen van geselecteerde richtsnoeren in een reeks Guidelines. EIOPA voert daartoe twee types verwijderingen door:

type 1 betreft onnodige richtsnoeren die bijvoorbeeld de vereisten van L1 en/of L2 herhalen, en dus niets toevoegen;

type 2 betreft richtsnoeren met weinig toegevoegde waarde. Beiden gaan voor de bijl.

Het betreft:

Guidelines on Pillar 1 topics:

- a) Guidelines on the use of internal models
- b) Guidelines on application of outwards reinsurance
- c) Guidelines on application of the life underwriting risk module

- d) Guidelines on basis risk
- e) Guidelines on health catastrophe risk sub-module
- f) Guidelines on look-through approach
- g) Guidelines on loss-absorbing capacity of technical provisions and deferred taxes
- h) Guidelines on the implementation of the LTG measures
- i) Guidelines on recognition and valuation of assets and liabilities other than technical provisions
- j) Guidelines on classification of own funds
- k) Guidelines on ancillary own funds

Guidelines on Pillar 2 topics

- l) Guidelines on own risk and solvency assessment
- m) Guidelines on system of governance

De Autoriteit benadrukt echter dat deze inkortingsoefening slechts een eerste stap is. In een tweede fase kan, afhankelijk van het herziene regelgevingskader, verdere inhoudelijke aanpassing of ontwikkeling van nieuwe richtsnoeren volgen. Ook van de nationale toezichthouders wordt verwacht dat zij hun nationale toezichtspraktijken en -kaders herzien in lijn met deze wijzigingen.

EIOPA, stress tests voor verzekeraars en transparantie

Een nieuwe bepaling in artikel 64 van Solvency II, ingevoerd bij de herziening, verduidelijkt dat het nationale toezichthouders “niet zal worden verhinderd” om de individuele resultaten van stresstests in de verzekeringssector te publiceren, of deze aan EIOPA over te

dragen met het oog op de publicatie van de resultaten van Uniebrede stresstests. De nationale toezichthouders (NSAs) zijn sterke voorstander van het publiceren van de individuele resultaten. Zij willen zelfs dat er in de volgende herzieningsronde van de EIOPA-verordening daartoe een specifieke bepaling wordt opgenomen. Tot het zover is kunnen ze bijvoorbeeld de individuele resultaten op hun eigen websites zetten, waarnaar EIOPA dan zou kunnen verwijzen of linken. De NSAs zijn tegelijkertijd ook sterke voorstanders van een gecoördineerde approach en communicatie op Europees niveau. Daarom heeft EIOPA onlangs een interne nota aangenomen over de benadering van de openbaarmaking van individuele stresstestresultaten.

Belangrijk daarin is

- i) het belang van duidelijke communicatie van de resultaten om misinterpretatie te vermijden;
- ii) het belang van dialoog met de industrie, waaraan de NSAs deelnemen;
- iii) de noodzaak om resultaten te publiceren volgens een beperkte balansbenadering, dat wil zeggen inclusief reactieve managementmaatregelen. Het is echter duidelijk dat dit proces nog tijd zal vergen.

EIOPA heeft ook onlangs besloten de stresstest van 2027 uit te stellen naar 2028 en de stresstests te verschuiven naar een cyclus van drie jaar.

Nieuwe proportionaliteitsregimes

De SII herziening introduceerde een aantal proportionaliteitsregimes. Het meest in het oog springende is het nieuwe regime voor kleine en niet-complexe ondernemingen, (KNCOs),

ingelast via de nieuwe artikelen 29 bis en 29ter, en kleine en niet-complexe groepen (KNCGs), ingelast via het nieuwe artikel 213bis. Om de criteria die in die nieuwe artikelen werden vastgelegd meer praktisch uit te werken publiceerde EIOPA op 7 april 2026 operationele richtlijnen ([Technical specification for the calculation of criteria for Small and Non-Complex Undertakings \(SNCUs\) and Groups \(SNCGs\) under Solvency II](#)). Deze technische specificaties zijn bedoeld om de nauwkeurige identificatie door verzekeringsondernemingen en toezichhoudende autoriteiten van in aanmerking komende ondernemingen mogelijk te maken. Zij betreffen vooral kwantitatieve criteria, de kwalitatieve criteria in de technische specificaties zijn een herinnering aan wat de richtlijn al voorschrijft: het regime geldt bijvoorbeeld niet voor ondernemingen met een partieel of volledig intern model.

EIOPA stelt voor om aan de hand van specifieke datapunten in de relevante Quantitative Reporting Templates (QRT's) te bepalen welke ondernemingen en groepen onder de regeling vallen. Dit zou een convergente toepassing van de SII richtlijn moeten mogelijk maken. Op 1 juli tussen 9u30 en 12u30 organiseert EIOPA een webinar waarin ze het nieuwe SII proportionaliteitsraamwerk verder uitlegt. [Inschrijven kan hier tot en met 26 juni 2026.](#)

